

Zilveren wending

Nota 2009 – 2012
Lokaal ouderenbeleid Noordwijkerhout

28 mei 2009

Colofon

Dit is een uitgave van de

Gemeente Noordwijkerhout

Herenweg 4, 2211 CC

Postbus 13, 2210 AA

Noordwijkerhout

Tel. (0252) 343 737

Gemeente @noordwijkerhout.nl

Opsteller nota

Mw E.M.C. Bulle

Coördinator/beleidsmedewerker Wmo

Informatie

Voor informatie over deze nota kunt u
contact opnemen met

Mw E. Bulle

Tel: (0252) 343804

E-mail: ebulle@noordwijkerhout.nl

Inhoudsopgave	Pag.
Samenvatting	
1. Inleiding	5
2. Leeswijzer	5
3. Positie ouderenbeleid en doelgroep	6
3.1 Wmo beleidsnota	6
3.2 Doelgroep	
3.3 Kwetsbare ouderen	7
3.4 Onderzoek ouderenbeleid	8
3.5 Conclusie	9
4. Landelijke en regionale ontwikkelingen	
4.1 Landelijke ontwikkelingen	10
4.2 Regionale ontwikkelingen	10
4.3 Conclusie	12
5. Lokale ontwikkelingen	
5.1 Inspraak	16
5.2 Conclusie	17
6. Ouderenbeleid 2009 – 2012	18
7. Financiën en Prioriteiten	24
7.1 Financiën	24
7.2 Prioriteiten	25
7.3 Evaluatie	26
Lijst van afkortingen	27
Bijlagen	

Samenvatting

Het ouderenbeleid is vanaf 1 januari 2007 onderdeel van het Wmo beleid. De nota Lokaal ouderenbeleid 2009 – 2012 is, in tegenstelling tot de vorige nota, een uitvoeringsnota. De doelgroep ouderen is heel verschillend: de jongere ouderen die zojuist uit het arbeidsproces zijn gestapt en de ouderen vanaf ongeveer 75 jaar. Gelet op de grote verschillen tussen de twee categorieën is deze tweedeling doorgevoerd in het beleid. Bij de brede doelgroep ouderen zal in het algemeen worden uitgegaan van 65 jaar, de AOW gerechtigde leeftijd. De kwetsbare ouderen (ongeacht de leeftijd), zullen, conform de Wmo nota, worden ondersteund.

Het beleid van de Rijksoverheid is gericht op een gezonde en actieve levensstijl van ouderen om kennis, kunde en levenservaring te kunnen blijven gebruiken. De inzet is om zo lang mogelijk `zelfredzaam` te blijven.

De regio speelt in toenemende mate een rol bij het ouderenbeleid. De meerwaarde hierbij is niet alleen de regionale afstemming, maar ook de deskundigheid en de financiering. Hiermee wordt voor de gemeente het benodigde `voorwerk` gedaan en kan lokaal gewerkt worden aan de uitvoering. In de regio wordt op dit moment via verschillende pilots onderzoek gedaan naar de meerwaarde van een consultatiebureau voor ouderen. Vanuit de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen zijn de prioriteiten voor het ouderenbeleid 2009 – 2012 ontwikkeld dat is gericht op:

1. het bevorderen van een gezonde en actieve levensstijl van ouderen om zo lang mogelijk `zelfredzaam` te blijven.
2. het bieden van ondersteuning aan kwetsbare ouderen met als doel dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven.

Om een gezonde en actieve levensstijl te bevorderen is voorlichting een beleids-speerpunt. Voorlichting met als doel zelf de regie te nemen en keuzes te maken over verschillende onderwerpen. Hoe wil men, op hogere leeftijd, blijven wonen? De woning aanpassen, of verhuizen? Hoe kan men zo lang mogelijk actief blijven, welke keuzemogelijkheden zijn er op het gebied van beweging? Om te helpen bij het maken van keuzes kan men ook terecht bij het Lokaal Loket Noordwijkerhout. De medewerkers van het Loket helpen graag mee om de vraag te verhelderen en de verschillende mogelijkheden toe te lichten. Als vanouds kan men bij het Loket terecht voor informatie en advies over wonen, welzijn en zorg. In de toekomst kunnen alle inwoners van Noordwijkerhout informatie en advies krijgen over de prestatievelden van de Wmo.

Om zelfredzaam te blijven is een 'passende' woning en een toegankelijke en veilige woonomgeving belangrijk. Het beleid zal hier de komende jaren op gericht zijn.

Ouderen, ongeacht de leeftijd, zijn kwetsbaar als zij te maken hebben met een combinatie van factoren zoals: functiebeperking, problemen van geestelijke aard, verlies en armoede. Het ouderenbeleid is op deze groep gericht.

Voor de ondersteuning van kwetsbare ouderen is het onderhouden van contacten belangrijk en het zo lang mogelijk actief blijven. Ontmoetingsruimte in de directe woonomgeving nodigt uit om niet alleen leeftijdsgenoten te ontmoeten, maar ook jongeren. Intergenerationeel werken om het contact tussen ouderen en jongeren te bevorderen is één van de prioriteiten. Ook zal onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn voor wijkservicepunten bij Munnekewij, Puyckendam en De Duinpan in De Zilk. Een wijkservicepunt gericht op de omwonenden met mogelijkheden voor informatie, zorg en welzijn/ontmoeting.

De contracten voor de welzijnsdiensten lopen op 1 januari 2011 af. Samen met de Wmo adviesraad zal worden onderzocht hoe, op basis van deze beleidsnota, een pakket welzijnsdiensten samen te stellen gericht op kwetsbare ouderen.

Om gevoelens van eenzaamheid bij ouderen te verminderen en de signalen van depressie sneller te onderkennen zal het project preventie eenzaamheid en depressie worden voortgezet. De aandacht gaat hierbij vooral uit naar communicatie, voorlichting en signalering.

Op het gebied van zorg staan de gevolgen van de aanpassing van de AWBZ de komende jaren centraal. De gevolgen hiervan kunnen voor kwetsbare ouderen voor een deel worden opgevangen door het aanpassen of zo nodig het uitbreiden van de algemene voorzieningen. De doelstelling hierbij is dat zij zo lang mogelijk zelfredzaam kunnen blijven.

Als onderdeel van de Wmo zal de uitvoering en de voortgang van de prioriteiten worden opgenomen in het Wmo jaarverslag.

1. Inleiding

Dat de zogenaamde *vergrijzing* er nu aan zit te komen weten we al 50 jaar, maar het besef lijkt nu goed door te dringen. Er zijn veel veranderingen. In het algemeen leeft de nieuwe generatie ouderen langer, is gezonder en actiever, hetzij in het arbeidsproces of als vrijwilliger. Als vrijwilliger zijn zij onmisbaar en leveren een waardevolle bijdrage aan de maatschappij. Daarnaast stijgt het gemiddelde opleidingsniveau van ouderen, evenals het besteedbaar inkomen. Was het een paar jaar geleden gewoon om, voordat de leeftijd van 60 jaar is bereikt, te stoppen met werken, nu schuift de leeftijd verder op van ongeveer 60 jaar tot 65/67 jaar. Alle reden dus om de beeldvorming bij te stellen in een positieve kijk op ouderen en de ontwikkelingen mee te nemen in het ouderenbeleid 2009 – 2012. Deze ontwikkelingen geven een nieuwe wending aan het ouderenbeleid ten opzichte van de vorige nota 2003 – 2007 ‘Samen werken aan ouderenbeleid’. De titel van de nieuwe nota is daarom:

“Zilveren wending”, nota lokaal ouderenbeleid Noordwijkerhout 2009 – 2012.

Naast de groep gezonde ouderen, zijn er ouderen die belemmeringen ervaren en daardoor kwetsbaar zijn. Het zijn veelal de ouderen met gezondheidsproblemen en/of een laag inkomen/alleenstaand. Zij zijn kwetsbaar en krijgen binnen de nieuwe beleidsnota wederom de nodige aandacht.

2. Leeswijzer

De beleidsnota is opgesteld op basis van de Wmo beleidsnota (bijl. 1), prestatieveld 5 van de Wmo (bijl. 2), het onderzoek van Companen onder ouderen in Noordwijkerhout en De Zilk vanaf 55 jaar (bijl. 3) en de kadernota (bijl. 4).

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de samenhang van het beleid Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en het ouderenbeleid. Vervolgens wordt de doelgroep verder in kaart gebracht.

Hoofdstuk 4 beschrijft de recente relevante landelijke en regionale ontwikkelingen; hoofdstuk 5 de lokale ontwikkelingen. In hoofdstuk 6 worden de beleidsprioriteiten voor de komende vier jaar geformuleerd en onderbouwd. Vervolgens sluit de nota af met een financiële onderbouwing en een overzicht van de prioriteiten in hoofdstuk 7.

3. Positie ouderenbeleid

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de positie van het ouderenbeleid temidden van de andere beleidsvelden. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de doelgroep ouderen en wordt de doelgroep kwetsbare ouderen gedefinieerd. Daarna komen de resultaten van het onderzoek ouderenbeleid 'Zicht op wensen en waardering van juli 2008' aan de orde.

Voor gezonde ouderen, ongeacht de leeftijd, geldt het algemeen beleid van de gemeente. Vitale ouderen hebben (nog) volledig de regie op het eigen leven, ondersteuning is daarom niet nodig. Met het stijgen van de leeftijd kunnen de omstandigheden veranderen waardoor ouderen kwetsbaar worden. Vooral voor deze groep is specifiek beleid nodig: 'ouderenbeleid'. Dit beleid is een onderdeel van de Wmo beleidsnota (zie onder). Tevens heeft het ouderenbeleid raakvlakken met het lokaal volksgezondheidsbeleid, zoals is vastgelegd in de nota 'Noordwijkerhout actief en gezond' van juni 2008. Op het gebied van wonen en woonvoorzieningen is de beleidsnota 'Krachtige en vitale kernen', woonvisie 2007-2010 van september 2007 het uitgangspunt. Waar nodig zal naar deze beleidsnota's worden verwezen.

3.1 Wmo beleidsnota

Op 13 december 2007 is de Wmo beleidsnota 2008-2011 'Meedoen en Meeleven in Noordwijkerhout' door de gemeenteraad vastgesteld. (Zie bijlage 1 voor de samenvatting en de uitwerking van prestatieveld 5). Met de intrekking van de Welzijnswet valt het ouderenbeleid vanaf 1 januari 2007 onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo beleidsnota is dan ook het kader voor het ouderenbeleid. In deze nota zijn de visie, de doelgroep en de prioriteiten vastgesteld. Het ouderenbeleid heeft raakvlakken met alle prestatievelden, maar valt voornamelijk onder prestatieveld 5: 'het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer'.

Een aantal prestatievelden van de Wmo is mede bepalend voor het ouderenbeleid, zoals het Lokaal Loket Noordwijkerhout in het Gezondheidscentrum. In het Lokaal Loket wordt prestatieveld 3 uitgevoerd: het geven van informatie, advies en cliëntenondersteuning. De individuele voorzieningen, zoals het aanpassen van de woning, hulpmiddelen (bijvoorbeeld een scootmobiel) en vervoer worden geregeld in prestatieveld 6 van de Wmo. Op basis van de Verordening maatschappelijke ondersteuning ISD Bollenstreek wordt dit door de ISD vanuit het Lokaal Loket uitgevoerd.

De voorstellen voor de uitvoering van de ondersteuning van mantelzorgers en het vrijwilligersbeleid (prestatieveld 4) worden in een afzonderlijke nota uitgewerkt.

3.2 Doelgroep

De gemeente Noordwijkerhout telde 15.399 inwoners per 1 januari 2008. Hiervan waren 2.500 inwoners 65 jaar of ouder. De groep 65-plussers groeit tot circa 3.220 inwoners in 2020.

Tabel 2.1: Bevolkingsprognose Noordwijkerhout

	2008		2020 (ontwikkelingsambitie)	
	Aantal	%	Aantal	%
0-15	2.719	18%	2.885	17%
15-25	1.837	12%	1.940	11%
25-35	1.436	9%	1.590	9%
35-45	2.350	15%	2.300	14%
45-55	2.372	16%	2.560	15%
55-65	2.185	14%	2.510	15%
65-75	1.437	9%	1.970	12%
75+	1.063	7%	1.250	7%
Totaal	15.399	100%	17.005	100%

Bron: Bevolkingsprognosemodel Companen. CBS

De groei onder 65-plussers is als volgt verdeeld:

- 1.437 tussen 65 en 75 jaar → 1.970 in 2020 (+535, +37%)
- 1.063 vanaf 75 jaar → 1.250 in 2020 (+185, +18%)

3.3 Kwetsbare ouderen

Ieder lid van onze samenleving is onderworpen aan een – biologisch bepaald – verouderingsproces, dat in een individueel tempo verloopt. De tweede levenshelft kent voor veel mensen toch een aantal specifieke gemeenschappelijke behoeften, problemen en mogelijkheden, die met het ouder worden samenhangen. Te denken valt aan vragen die te maken hebben met het verlies van zinvolle maatschappelijke rollen. Bijvoorbeeld door het wegvallen van betaald werk, (pensioen), het afbrokkelen van sociale netwerken, en/of toenemende kwetsbaarheid in lichamelijke en geestelijke gezondheid. Daarnaast kan het verlies van nieuwe mogelijkheden om de opgedane kennis en levenservaring voor anderen in te zetten tot problemen leiden.

Ouderen zijn kwetsbaar als zij te maken hebben met een combinatie van een aantal factoren, zoals:

1. eenzaamheid: het ontbreken van sociale contacten
2. verlies van partner/familieleden/vrienden met als risico dat hierdoor het sociaal isolement toeneemt
3. problemen van geestelijke aard bijv. dementie, depressie
4. armoede, waardoor participatie bemoeilijkt wordt
5. functiebeperking(en) zoals slechtziend, slechthorend, beperkingen in spraak en/of mobiliteit

Bij genoemde factoren is leeftijd niet genoemd, omdat leeftijd weinig zegt over kwetsbaarheid.

3.4 Onderzoek ouderenbeleid `Zicht op wensen en waardering juli 2008`

Companen heeft medio 2008 onderzoek verricht met als titel `Zicht op wensen en waardering` onder de ouderen vanaf 55 jaar uit Noordwijkerhout en de Zilk (bijlage 2). Het onderzoek biedt 95% statistisch betrouwbare uitkomsten voor Noordwijkerhout en De Zilk. In totaal hebben 676 ouderen aan het onderzoek deelgenomen.

De resultaten van het onderzoek worden, waar relevant, aangehaald bij de verschillende onderwerpen.

Inkomen

Uit het onderzoek van Companen naar de inkomenspositie van ouderen blijkt dat ongeveer 70% van de respondenten een maandelijks inkomen heeft van ten minste 1.200 euro. Binnen lagere inkomens valt bijna een derde van de senioren, waarvan 6% maandelijks maximaal 800 euro netto ontvangt.

Tabel 2.4: Maandelijks netto inkomen naar kern

	Noordwijkerhout	De Zilk	Totaal
Tot €800	6%	7%	6%
€800 tot €1.200	23%	31%	24%
€1.200 tot €1.600	25%	25%	25%
€1.600 tot €2.400	29%	23%	29%
Vanaf €2.400	17%	14%	16%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Onderzoek Ouderenbeleid Noordwijkerhout, 2008

- In de kern Noordwijkerhout zijn de inkomens gemiddeld iets hoger dan in De Zilk: bijna de helft van de ouderen in Noordwijkerhout ontvangt een inkomen vanaf € 1.600,--, in De Zilk is dit 37%.
- Hogere inkomens komen meer voor bij ouderen in de leeftijdsklasse 55 tot 65 jaar; waarschijnlijk gaat het hier vaker om mensen met een nog betaalde baan. Het percentage mensen met een inkomen hoger dan € 1.600,-- daalt aanzienlijk naarmate men ouder wordt: van 55% bij 55-65 jarigen naar 30% bij 75-plussers.

Inkomen verdeeld naar leeftijdsklasse

		leeftijdsklassen			Totaal
		55-64	65-74	75+	
Wat ontvangt u maandelijks aan netto-inkomen (inclusief eventuele AOW, exclusief toeslagen)?	Tot € 800	6%	5%	6%	6%
	€ 800,= tot € 1.200	16%	25%	40%	24%
	€ 1.200 tot € 1.600	24%	28%	24%	25%
	€ 1.600 tot € 2.400	32%	29%	21%	29%
	Vanaf € 2.400	23%	13%	9%	16%
Totaal		100%	100%	100%	100%

Bron: Onderzoek Ouderenbeleid Noordwijkerhout, 2008

3.5 Conclusie

Het ouderenbeleid is vanaf 1 januari 2007 onderdeel van het Wmo beleid. De nota Lokaal ouderenbeleid 2009 – 2012 is, in tegenstelling tot de vorige nota, een uitvoeringsnota. De doelgroep valt in twee categorieën uiteen: de jongere ouderen die zojuist uit het arbeidsproces zijn gestapt en de ouderen vanaf ongeveer 75 jaar. Gelet op de grote verschillen tussen de twee categorieën zal deze tweedeling worden doorgevoerd in het beleid. Bij de brede doelgroep ouderen zal in het algemeen worden uitgegaan van 65 jaar, de AOW gerechtigde leeftijd. De kwetsbare ouderen (ongeacht de leeftijd), zullen, conform de Wmo nota, worden ondersteund.

4. Landelijke en regionale ontwikkelingen

Onderstaand volgt een beknopte weergave van de meest belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het ouderenbeleid.

4.1 Landelijk

Het landelijke beleidskader is vastgelegd in het regeerakkoord van het Kabinet Balkenende 4, met als titel: 'Ouderen zijn sociaal kapitaal'.

Enkele relevante punten uit het regeerakkoord:

- Gezond oud worden met een gezonde levensstijl. Speerpunt van het Kabinet is het bestrijden van de bewegingsarmoede. Uitgangspunt is een leven lang sporten en bewegen.
- Een actieve bijdrage aan de maatschappij op latere leeftijd. Het Kabinet wil de arbeidsparticipatie verhogen tot 65 jaar en de belemmeringen wegnemen voor mensen die na hun 65^e verjaardag willen doorwerken.
- Inkomen op peil houden door verhoging van de arbeidsparticipatie, zodat meer schouders de lasten helpen dragen. Generaties moeten solidair zijn met elkaar.
- Adequate woonvoorzieningen. Een ruim aanbod van passende woonruimte, met aandacht voor individuele wensen, ingericht op zelfredzaamheid en te combineren met zorg.
- Veilig bewegen in de omgeving. Wijken moeten 'vergrijzingsproof' worden gemaakt. Ouderen moeten zich veilig voelen in de wijk.

Op dit moment wordt gewerkt aan nieuwe wetgeving op het gebied van gezondheidszorg. De Wet publieke gezondheid (Wpg) is in ontwikkeling en gaat drie wetten vervangen op het terrein van de publieke gezondheid: de Infectiewet, de Quarantainewet en de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv). Hieraan is een nieuwe taak voor de gemeente toegevoegd: de ouderengezondheidszorg. Preventie staat bij deze (mogelijke) nieuwe taak centraal en een Consultatiebureau voor Ouderen wordt hierbij genoemd.

4.2 Regionaal

De Regionale Commissie Gezondheidszorg

In Zuid-Holland Noord werken de gemeenten samen om de afspraken uit te werken van het Rijnstreek/Rijnland Akkoord "Van Ambitie naar Prestatie" van maart 2007. In dit document zijn, voor kwetsbare personen, prestatieafspraken gemaakt op het gebied van wonen, zorg en welzijn. De Regionale Commissie Gezondheidszorg (RCG) heeft hierin de regie. Deze prestatie afspraken worden of zijn verwerkt in de verschillende beleidsnota's.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de huisvesting van kwetsbare personen. De RCG heeft in december 2008 een themamiddag georganiseerd onder de titel 'Langer leven in eigen woning'. Tijdens deze middag is een doorzonscan gepresenteerd als meetinstrument voor gemeenten om, aan de hand van gegevens uit de gemeentelijke administratie, te achterhalen hoeveel en welke woningen geschikt zijn voor ouderen of geschikt gemaakt kunnen worden.

Samenwerkingsorgaan Belangenbehartiging Ouderen Zuid Holland (SBO).

In regionaal verband staat wonen ook op de agenda van het Samenwerkingsorgaan Belangenbehartiging Ouderen Zuid Holland (SBO). Een goede woning, aansluitend op de individuele wensen, is vooral voor ouderen belangrijk. In november 2006 is in dit kader het handboek 'Langer wonen in eigen woning' van het SBO verschenen. Dit handboek is door de Ouderenbond Noordwijkerhout in maart 2008 onder de aandacht gebracht van de wethouders Morssink en De Haas. Het handboek geeft een beschrijving van een pilotproject op basis van de ervaring van drie gemeenten in Zuid-Holland Noord die het project hebben uitgevoerd.

Het Nationaal Programma Ouderenzorg

Het Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO) wil in de regio innovatieve experimenten uitvoeren en projecten opzetten met als doel de verbetering van de zorg – in de breedste zin van het woord – aan ouderen met complexe problematiek. Zij ontvangt hiervoor een extra subsidie van het Rijk. Het LUMC werkt hierin samen met de Regionale Commissie Gezondheidszorg. In juni 2008 heeft wethouder De Haas de doelstellingen van het project en de wijze waarop in de regio hieraan invulling zal worden gegeven, onderschreven.

Academische Werkplaats Public Health

De Academische Werkplaats Public Health Noordelijk Zuid-Holland (AWP) is een samenwerkingsverband tussen het LUMC, de GGD's Hollands Midden, Den Haag en Zuid-Holland West en TNO Kwaliteit van Leven. Op dit moment doet de AWP onderzoek naar het Consultatiebureau voor Ouderen (CbO). Een CbO is een integrale vorm van preventieve zorg met als doel het stimuleren van mensen om gezond en actief ouder te worden en zo lang mogelijk zelfstandig te blijven. Een eerste voorlopige conclusie uit dit onderzoek is dat het CbO maar een deel van de ouderen lijkt te bereiken. Het literatuuronderzoek naar de zin van screening bij ouderen heeft geen eensluidende resultaten opgeleverd. Nader onderzoek loopt nog. Ook wordt op dit moment gewerkt aan pilots in en rondom huisartsenpraktijken.

De definitieve resultaten van de onderzoeken en pilots zullen nog even op zich laten wachten. De ontwikkelingen zullen nauwlettend worden gevolgd.

Ouderenmishandeling

Ouderenmishandeling is een groot taboe en komt vaker voor dan we denken. Minstens een op de twintig heeft te maken met ouderenmishandeling. Er zijn verschillende vormen: lichamelijke mishandeling, psychische mishandeling, verwaarlozing, financiële uitbuiting, seksueel misbruik en schending van rechten. In al deze gevallen is de oudere afhankelijk van degene die mishandelt. De mishandeling kan opzettelijk zijn, maar vaak is er sprake van ontspoorde zorg. Dit is meestal het gevolg van overbelasting van de mantelzorg (vooral als men zorgt voor een dementerende oudere).

Bestrijding van ouderenmishandeling begint bij het tijdig onderkennen van signalen. Het 'oppikken' van en het omgaan met signalen van ouderenmishandeling vraagt, gezien de beladenheid van het thema, een specifieke en zorgvuldige taak.

Het steunpunt Huiselijk Geweld in Leiden is voor de gemeenten van Zuid-Holland Noord de plaats waar meldingen van ouderenmishandeling kunnen worden gedaan. Hier kan men terecht voor een luisterend oor en advies. Samen met de melder wordt gezocht naar een oplossing. Vanuit het steunpunt wordt voorlichting gegeven.

4.3 Conclusie

Landelijk gaat de aandacht vooral uit naar een gezonde en actieve levensstijl van ouderen om zodoende kennis, kunde en levenservaring te kunnen blijven gebruiken. De inzet is om zo lang mogelijk 'zelfredzaam' te blijven.

De regio speelt in toenemende mate een rol bij het onderzoek, het beleid en de uitvoering. De meerwaarde hierbij is niet alleen de regionale afstemming, maar ook de deskundigheid en de financiering. Hiermee wordt voor de gemeente het benodigde 'voorwerk' gedaan en kan lokaal gewerkt worden aan de uitvoering.

5. Lokale ontwikkelingen

Onderstaand wordt ingegaan op recente lokale ontwikkelingen, die van invloed zijn op het beleid voor de komende jaren. Ook komen de punten vanuit de inspraakavond van 27 oktober 2008 aan de orde.

Project preventie eenzaamheid en depressie

Een belangrijke lokale ontwikkeling binnen het ouderenbeleid van de afgelopen twee jaar is de inzet op het gebied van preventie eenzaamheid en depressie. De vergrijzing en het zelfstandig wonen van ouderen (tot soms op hoge leeftijd) zorgen voor een toename van deze problematiek. Het lokale project preventie eenzaamheid en depressie wordt in samenwerking met de GGD Hollands Midden en de GGZ Duin- en Bollenstreek uitgevoerd en is een pilot project voor de regio.

Het doel van het project is het voorkomen, herkennen en signaleren van gevoelens van eenzaamheid en depressie. Voor de bewoners van Noordwijkerhout en De Zilk is in het kader van dit project recent een activiteitenoverzicht samengesteld 'Samen actief' (zie bijlage 5).

In het najaar van 2008 is er deskundigheidsbevordering geboden aan vrijwilligers. De informatie was gericht op vrijwilligers die regelmatig contact hebben met kwetsbare ouderen en met eenzaamheidsproblematiek geconfronteerd worden. In 2009 zal hierop een vervolg komen en zal het thema 'signaleren' centraal staan.

Gezondheid

Een goede gezondheid staat op een ieders wensenlijstje. Maar een goede gezondheid is niet vanzelfsprekend, hier zal steeds aan gewerkt moeten worden.

De aandachtspunten van het lokaal volksgezondheidsbeleid zijn: een matig alcoholgebruik, het voorkomen van overgewicht, gezonde voeding, voldoende bewegen, niet roken en het voorkomen van diabetes door een gezonde levensstijl gelden. Het Consultatiebureau voor Ouderen zou hierbij kunnen helpen.

Thans zijn er de volgende ontwikkelingen:

1. De vraag of een CbO als een nieuwe wettelijke verplichting wordt opgenomen in de Wet publieke gezondheid.
2. Een regionaal onderzoek naar de resultaten van het CbO en de ontwikkeling van enkele pilots in de regio.

De resultaten van bovengenoemde punten zijn bepalend voor een verdere ontwikkeling van het CbO.

Vervoer

Om maatschappelijk actief en betrokken te blijven zijn goede vervoersvoorzieningen nodig. Binnen alle ISD gemeenten van de Bollenstreek bestaat een collectief vervoerssysteem voor het vervoer van deur-tot-deur binnen de regio Leiden en Haarlem. Dit vervoer is bestemd voor mensen met een beperking en voor ouderen vanaf 70 jaar voor wie het moeilijk is om van het openbaar vervoer gebruik te maken. Vanaf 1 januari 2009 tot 1 januari 2011 wordt dit vervoer voor verzorgd door ZCN Totaalvervoer. In 2011 zal overgegaan worden op het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV). Een vorm van vervoer op afroep voor iedereen. Dit nieuwe vervoerssysteem wordt ontwikkeld in samenwerking met Holland Rijnland en zal in alle gemeenten binnen het werkgebied van Holland Rijnland worden ingevoerd. Dit heeft tot gevolg dat vanaf 2011 er geen aparte vervoersregeling is, maar iedereen gebruik kan maken van het CVV. Het openbaar vervoer is een bevoegdheid van de Provincie, waarin Holland Rijnland een adviserende rol heeft. Het gemeentebestuur maakt zich sterk voor een goed openbaar vervoer en pleit met name voor goede verbindingen tussen Noordwijkerhout en de overige buurgemeenten.

Wonen

Uit het onderzoek onder ouderen 'Zicht op wensen en waardering' van 2008 (pagina 21 van het onderzoeksrapport) blijkt dat 12% van de respondenten verwacht binnen vijf jaar aanpassingen aan de woning nodig te hebben, dan wel te verhuizen naar een geschikte woning. Dit geldt vooral voor 75-plussers. Bij de groep tot 65 jaar is de verwachting dat aanpassingen of een verhuizing zeer beperkt nodig zullen zijn.

Naast bovengenoemd onderzoek heeft Companen begin 2007, in het kader van de ontwikkeling van de woonvisie, onderzoek gedaan naar de woonwensen van senioren. Op basis van dit onderzoek is in de woonvisie 2008 – 2011 een meersporen aanpak voorgesteld.

Deze aanpak komt er samengevat op neer dat er maatregelen zullen worden genomen voor:

- een groter aanbod van koopwoningen en huurwoningen
- spreiding over de wijken en kernen van nieuwbouw
- meer nultredenwoningen, geschikt voor ouderen
- het bevorderen van preventieve aanpassingen aan huurwoningen
- onderzoek naar de mogelijkheden om de aanpassing van koopwoningen te stimuleren.

De komende jaren zal deze aanpak het uitgangspunt zijn voor ruimtelijke ordening op het gebied van huisvesting voor ouderen.

Welzijnsdiensten

Op 1 januari 2007 zijn de welzijnsdiensten aanbesteed tot 1 januari 2011. Het betreft:

- de maaltijden aan huis
- de groepsmaaltijden
- alarmering
- activiteiten regie
- bewegen
- ontmoeten
- ouderenadviseur

Samen met de seniorenraad en de overige ouderenorganisaties is begin 2006 gekozen voor bovengenoemde welzijnsdiensten. De welzijnsdiensten zijn in één keer op de markt gezet en wettelijke aanbesteding hiervan was een verplichting, omdat voor vier jaar het totaalbedrag van € 250.000,- wordt overschreden. In de kadernota zijn op basis van de evaluatie de volgende uitgangspunten opgenomen:

- voortzetting van transparante beleidsgestuurde subsidieverlening
- een aanbod van voorzieningen en diensten voor kwetsbare ouderen, afgestemd op de vraag
- een aanbod van activiteiten en voorzieningen op meerdere locaties

In 2008 is er een toename van de deelname aan de activiteiten in Munnekewij. Vooral de gezamenlijke maaltijden blijken in een behoefte te voorzien.

Ontmoetingsruimte voor ouderen

Ouderen maken voor bijeenkomsten en activiteiten voornamelijk gebruik van Munnekewij, Puyckendam en De Duinpan. Uit het onderzoek ouderenbeleid blijkt onder meer dat vooral kwetsbare ouderen waarde hechten aan een ontmoetingsmogelijkheid in de woonomgeving.

In Puyckendam en in De Duinpan bieden de ouderenbonden een aantal activiteiten. Tot 1 januari 2007 huurden de ouderenbonden ruimte van de Stichting Coördinatie Ouderen Noordwijkerhout. Vanaf 1 januari 2007 huren zij zelfstandig ruimte. Zij worden hiervoor, in het kader van een overgangsregeling tot 1 januari 2010 grotendeels financieel door de gemeente gecompenseerd. Na 2010 zullen de vervolgafspraken zijn gebaseerd op de nieuwe nota ouderenbeleid.

Zorg

Met de invoering van de Wmo zijn zorgtaken vanuit de AWBZ overgeheveld naar de gemeente. Op 1 januari 2007 is de hulp bij het huishouden overgeheveld en vanaf 2008/2009 een deel van de ondersteunende begeleiding. De verwachting is dat de komende jaren de AWBZ zal worden aangepast tot de situatie van 2003.

Op 1 januari 2009 is de AWBZ als volgt gewijzigd:

- De ondersteunende en activerende begeleiding is samengevoegd en is gericht op zelfredzaamheid.
- Alleen mensen met matige of ernstige beperkingen kunnen hiervoor aanspraak maken op de AWBZ.
- De uren zijn gemaximeerd.
- Er is een medische diagnose noodzakelijk.

Dit betekent dat de lichte begeleiding komt te vervallen voor:

1. ouderen, hoogbejaarden, licht dementerenden
2. alle doelgroepen met een lichte verstandelijke beperking
3. kinderen met lichte psychische aandoeningen
4. mantelzorgers, minder respijtzorg (vervangende zorg)

De gevolgen van deze maatregel en de vraag naar voorzieningen en diensten worden in 2009 onderzocht.

5.1 Inspraak

Op 27 oktober 2008 is een inspraakavond gehouden. Tijdens deze avond zijn het onderzoek onder ouderen en de kadernota besproken. Enkele veelgenoemde punten zijn:

- de doelgroep ouderen is zeer divers van samenstelling: er is een groot verschil tussen de jongere ouderen en ouderen vanaf 75 jaar. Vooral voor 75 plussers is ouderenbeleid nodig, want zij zijn het meest kwetsbaar.
- Een goed collectief vervoer is een belangrijke voorwaarde om ouderen zo lang mogelijk actief te houden.
- Er zijn voldoende mogelijkheden voor ontmoeting, meer aandacht voor de situatie in De Zilk. Weekendactiviteiten worden gemist. Bij het activiteiten aanbod moet rekening gehouden worden met de kwetsbare ouderen.
- Goed dat in de kadernota de ondersteuning van de mantelzorgers wordt genoemd.
- De aandacht voor de intramurale zorgcapaciteit, eenzaamheid, bewegen voor ouderen en contacten tussen jong en oud worden als positief genoemd.

- In de kadernota wordt de signalering en preventie gemist. Ook de doorstroming van de eigen woning naar een huurwoning vraagt aandacht, naast het bevorderen van gemeenschapszin.

De punten vanuit de inspraakavond zijn verwerkt in de beleidsvoorstellen of zijn reeds onderdeel van het Wmo beleid.

5.2 Conclusie

Het project preventie eenzaamheid en depressie en de gevolgen van het wegvallen van de ondersteunende begeleiding zijn belangrijke onderdelen voor het nieuw beleid, omdat deze gericht zijn op kwetsbare ouderen. Ontmoetingsruimte voor ouderen, zo mogelijk in de directe woonomgeving, is belangrijk voor het scheppen van mogelijkheden voor ontmoeting. Het kunnen onderhouden van contacten kan gevoelens van eenzaamheid en het risico op depressie verminderen. Dit punt zal in het nieuwe beleid terugkomen.

6. Ouderenbeleid 2009 - 2012

Vanuit de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen zijn de beleidsprioriteiten voor 2009 – 2012 ontwikkeld. Het beleid is mede gebaseerd op de Wmo beleidsnota, het onderzoek onder ouderen en de kadernota.

Het ouderenbeleid 2009 – 2012 is gericht op:

3. het bevorderen van een gezonde en actieve levensstijl van ouderen om zo lang mogelijk 'zelfredzaam' te blijven. Ouderen stimuleren om kennis, kunde en levenservaring te blijven gebruiken.
4. het bieden van ondersteuning aan kwetsbare ouderen met als doel dat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven.

Onderstaand volgen de beleidsvoorstellen met daarbij de doelstelling en de concrete actie.

6.1 Het bevorderen van een gezonde en actieve levensstijl

Voorlichting

Om zelfredzaam te blijven en kwetsbaarheid te voorkomen is het belangrijk dat ouderen ervan bewust zijn dat, met het stijgen van de leeftijd, men te maken kan krijgen met een aantal ongemakken. Door tijdig hierop in te spelen, kunnen de ongemakken niet worden voorkomen, maar wel worden verlicht en/of makkelijker om mee om te gaan.

Actie

1. Voorlichting met als doel bewustwording over o.a. prettig wonen op hogere leeftijd, mogelijkheden voor het aanpassen van de woning, gezond oud worden en blijven door beweging en zo lang mogelijk actief blijven. Voorlichting door middel van informatiebrochures, voorlichtingsbijeenkomsten, artikelen in het Noordwijkerhout Weekblad enz.
2. Ouderen stimuleren vrijwilligerswerk te gaan en/of te blijven doen. Samen met de werkgroep vrijwilligerswerk en de Wmo adviesraad zullen hiervoor voorstellen worden ontwikkeld.
3. Onder de aandacht brengen van de bewegingsactiviteiten. Zonodig uitbreiding van het aanbod zodat aan alle ouderen, op elk niveau, bewegingsactiviteiten kunnen worden geboden.

Het Consultatiebureau voor Ouderen

Het Consultatiebureau voor ouderen (CbO) is een middel om ouderen, individueel, te stimuleren aan de gezondheid te blijven werken.

Actie

Het volgen van de ontwikkelingen. Als een CbO geen wettelijke verplichting wordt en de onderzoeksresultaten zijn negatief, dan zal van een CbO worden afgezien. Indien de ontwikkelingen anders zijn, zullen in regionaal verband voorstellen worden ontwikkeld.

Informatie en advies

Het Lokaal Loket in het Gezondheidscentrum is vanaf 1 september 2006 de plaats waar ouderen terecht kunnen voor informatie en advies over wonen, welzijn, zorg en inkomensondersteuning.

Actie

1. Evaluatie van Lokaal Loket op basis van de jaarverslagen, de tevredenheids-onderzoeken, het onderzoek van Companen en het onderzoek onder de participanten.
2. Bespreking van de evaluatie met de participanten van het Lokaal Loket, de Wmo adviesraad en de relevante belangenorganisaties.
3. Het ontwikkelen van uitvoeringsvoorstellen met als doelstelling een 'Wmo-proof' loket; een loket waar men terecht kan voor alle diensten en voorzieningen die vallen onder de Wmo. Een sociale kaart en een klantvolgsysteem is hiervan een onderdeel.

Wonen en de woonomgeving

Recent zijn er lokaal twee onderzoeken gehouden (2006 en 2008) naar de woonwensen van ouderen. Tevens ligt er een rapport van de SBO met een methodiek om de vraag naar woningaanpassing verder in kaart te brengen. Op basis van het bovenstaande zijn de actiepunten geformuleerd.

Actie

1. Integraal beleid (afstemming tussen het ouderenbeleid en beleid ruimtelijke ordening) voor de uitvoering van de maatregelen uit de woonvisie m.b.t. de ouderen.
2. Woningaanpassing heeft een belangrijke prioriteit. Indien nodig zal bij de uitvoering gebruik worden gemaakt van de methodiek van de SBO. De afspraken over aanpassing van de huurwoningen zijn opgenomen in de prestatieafspraken met de woningbouwvereniging.
3. Voortzetting van het overleg met de belangenorganisaties en individuele burgers om de woonomgeving toegankelijk, bereikbaar en veilig te maken en te houden.

6.2 Ondersteuning van kwetsbare ouderen

Ontmoetingsruimte voor ouderen

De mogelijkheid om elkaar te ontmoeten is voor kwetsbare ouderen belangrijk. Het vergroot het gevoel van welbevinden en vermindert de kans op eenzaamheid. Om het aanbod van ontmoeting en activiteiten te stimuleren zal aan vrijwilligersorganisaties een financiële tegemoetkoming worden geboden.

Actie

Het in stand houden en/of vergroten van de ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen door het bieden van een financiële tegemoetkoming aan vrijwilligersorganisaties t.b.v. een aanbod van ontmoetingsactiviteiten die passen binnen het ouderenbeleid.

Uitgangspunten voor de toekenning:

- het betreft de locaties: Munnekewej, Puyckendam en De Duinpan;
- de activiteit valt binnen het kader van het ouderenbeleid;
- een maximaal budget voor huurcompensatie. Voor het budget 2010 zijn de vergoedingen voor huur 2009 het uitgangspunt;
- er wordt een (door het gemeentebestuur vast te stellen) percentage van de huur vergoed;
- vergoeding van de huur op declaratiebasis per activiteit, per ruimte en per dagdeel. De oppervlakte van de gehuurde ruimte staat in relatie tot de activiteit; afrekening achteraf, per kwartaal.

Wijkservicepunt

Op de locaties Munnekewej, Puyckendam en De Duinpan is een mogelijkheid voor het opzetten van een wijkservicepunt. Het doel van een wijkservicepunt is om kwetsbare ouderen en wijkbewoners met lichamelijke of psychische beperkingen te ondersteunen bij zelfstandigheid en maatschappelijke participatie.

Actie

Onderzoek naar de haalbaarheid van wijkservicepunten bij de uitwerking van prestatieveld 1 van de Wmo `het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten´ vanuit de volgende vragen:

- is er voldoende belangstelling van de wijkbewoners?
- is er animo en draagvlak onder de aanbieders?
- is het organisatorisch en financieel haalbaar?

Welzijnsdiensten

Op 31 december 2010 lopen de contracten van de aanbesteding af. Dit gegeven is bepalend voor onderstaande actiepunten.

De doelstelling voor het aanbod van welzijnsdiensten, met subsidie, is dat deze gericht is op de doelgroep kwetsbare ouderen en bijdraagt aan de zelfredzaamheid van ouderen.

Actie

1. Evaluatie van de welzijnsdiensten o.a. op basis van:
 - het bereik van de doelgroep kwetsbare ouderen
 - de bijdrage aan het zelfstandig functioneren cq de zelfredzaamheid
 - de kwaliteit van het aanbod
 - onafhankelijkheid ouderenadviseur
2. De samenstelling van een nieuw pakket welzijnsdiensten gericht op kwetsbare ouderen samen met de Wmo adviesraad en andere belangenorganisaties.
3. Onderzoek naar de wens en de noodzaak voor aanbesteding.
4. Aanbod van welzijnsdiensten aan kwetsbare ouderen ter vergroting van de zelfredzaamheid.

Intergenerationeel werken

Intergenerationeel werken is een nieuwe methodiek waarin de volgende drie doelen van lokaal sociaal beleid wordt versterkt en verbonden:

1. betere toekomstperspectieven voor jongeren;
2. langer zelfstandig wonen en minder sociaal isolement bij ouderen;
3. meer sociale veiligheid en ontmoetingsmogelijkheden in de buurt.

Dit punt komt o.a. voort vanuit de Wmo. Landelijk is hier ruime ervaring mee opgedaan en het blijkt dat dit een goede aanvulling is op de bestaande welzijnsdiensten voor ouderen.

Actie

Er zullen minimaal 2 projecten worden ontwikkeld voor het intergenerationeel werken.

Vervoer

Goede vervoersvoorzieningen zijn vooral voor kwetsbare ouderen nodig om zo lang mogelijk actief en betrokken te blijven.

Actie

- Kwetsbare ouderen met een Wmo indicatie en ouderen vanaf 70 jaar kunnen gebruik maken van de regiotaxi Bollenstreek.
- Vanaf 1 januari 2011 kunnen alle inwoners van de regio gebruik maken van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer.

Ouderenmishandeling

Ouderenmishandeling komt vaker voor dan we denken. Het kan opzettelijk zijn, maar is vaak een gevolg van een te zware zorgvraag. Goede signalering is een belangrijk middel om ouderenmishandeling te voorkomen en/of zo nodig in te kunnen grijpen werkt preventief.

Actie

Invoering van een methodiek (op basis van landelijke en regionale expertise) om signalen van ouderenmishandeling te herkennen.

Project preventie eenzaamheid en depressie

Voortzetting van het lopende project preventie eenzaamheid en depressie met als doelstelling gevoelens van eenzaamheid bij ouderen te verminderen en de signalen van depressie sneller te onderkennen. Belangrijke middelen zijn activering en signalering.

Actie

Uitvoering van de speerpunten van het project:

- Communicatie en voorlichting met als doel bekendheid te geven aan de bestaande activiteiten en voorzieningen zodat de doelgroep en de professionals op de hoogte zijn van het bestaande aanbod
- Signalering. Deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers, zodat zij in een vroeg stadium eenzaamheid en depressie bij ouderen kunnen signaleren. Het stimuleren van signalering door professionals en deze signalen op een centrale plaats bij elkaar brengen, zodat daar gericht actie op kan worden ondernomen.

Zorg

Om het voor kwetsbare ouderen mogelijk te maken zo lang mogelijk de regie te houden over het eigen leven, is goede zorg een voorwaarde. Daarnaast is het, gelet op de toenemende vergrijzing voor ouderen in Noordwijkerhout en De Zilk, belangrijk dat als het thuis niet meer gaat, er voldoende intramurale zorgplaatsen zijn in de directe omgeving.

Actie

- De gevolgen van het schrappen van de ondersteunende begeleiding uit de AWBZ aan kwetsbare ouderen in kaart brengen en zonodig, ter compensatie, uitbreiding en/of aanpassing van de algemene voorzieningen.
- De vraag naar intramurale zorg inventariseren en samen met de zorgaanbieders bewerkstelligen dat er voldoende intramurale zorgplaatsen zijn voor ouderen in Noordwijkerhout en De Zilk.

7. Prioriteiten, financiering en beleid

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de beschikbare financiële middelen en is een overzicht opgenomen van de prioriteiten voor het lokaal ouderenbeleid 2009 – 2012.

In dit overzicht is de prioriteit benoemd, de doelstelling beschreven, de wijze waarop aan de doelstelling zal worden gewerkt, de planning en de kosten. Tenslotte is aangegeven hoe de prioriteiten van het lokaal ouderenbeleid zullen worden geëvalueerd.

7.1 Financiën

Uitgangspunt voor de financiering van de beleidsprioriteiten is de begroting 2009.

Het ouderenbeleid valt onder de Wmo; zo ook het budget voor ouderenbeleid.

In de Wmo beleidsnota is uitgegaan van een totaal budget (2007) van € 175.500,-- voor de financiering van de welzijnsdiensten ouderen en de belangenbehartiging van ouderen.

In deze beleidsnota is voorgesteld dit budget in 3 jaar te verhogen met totaal € 30.000,--, totaal € 205.500,-- (exclusief vervoer).

Deze verhoging zal gefinancierd worden vanuit de Wmo middelen die door het Rijk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd ter compensatie van de nieuwe taken vanuit de AWBZ. Op 13 december 2007 heeft de gemeenteraad hiermee ingestemd.

Onderstaand is een begroting toegevoegd aan de uitvoering van de prioriteiten. Deze begroting is gebaseerd op de kosten 2009 en is niet geïndexeerd.

Niet alle prioriteiten zijn begroot, omdat hier aan geen uitvoeringskosten zijn verbonden.

Dit betreft de voorstellen waaraan voornamelijk personeelskosten zijn verbonden, bijvoorbeeld voor onderzoek, beleidsontwikkelingen, integraal- en regionaal beleid.

Voor zorg aan zeer kwetsbare ouderen is een bedrag van € 14.500,-- begroot. Hieraan zal door het Rijk nog een bedrag worden toegevoegd ter compensatie van het wegvallen voor de ondersteunende begeleiding. Het totaal van deze post zal worden besteed aan de uitbreiding en/of aanpassing van algemene voorzieningen voor kwetsbare ouderen.

De begroting voor het ouderenbeleid 2009 – 2012 komt uit op € 205.210,-- op basis van de begroting 2009.

7.2 Uitvoering beleidsprioriteiten 2009 – 2012

Activiteit	Doel	Middel	Tijd	Kosten
Voorlichting	Bewustwording	Media Folders Bijeenkomsten	2009- 2012	3.000
Consultatie- bureau voor Ouderen	Onderbouwing van de keuze voor wel/niet een consultatiebureau	Op basis van de wettelijke richtlijnen, de resultaten van de pilots en de uitkomsten van het regionaal overleg ontwikkelen van een voorstel	2009- 2010	p.m.
Lokaal Loket	Uitvoeringsvoorstel voor de realisatie van een Wmo proof loket	Evaluatie en beleidsontwikkeling ontwikkeling	2009	p.m.
Wonen	Huisvesting voor ouderen op basis van de woonvisie	Afstemming ouderenbeleid op het beleid van ruimtelijke ordening voor de uitvoering van de woonvisie	2009- 2012	--
Woon- omgeving	Toegankelijke, goed bereikbare en veilige woonomgeving	Samenwerking/afstemming met de belangenorganisaties	2009- 2012	--
Activiteiten ouderen	Stimuleren van ontmoeting	Stimuleren van het activiteiten aanbod van Oud en Jong Actief en KBO De Zilk	2009- 2012	10.500

Ontmoetings-ruimte	Stimuleren van contacten en activiteiten	Gedeeltelijke financiële compensatie van de huur	2009-2012	16.180
Wijkservice-Punt	Bevorderen van sociale samenhang in de wijk en het stimuleren van het zorgaanbod in de woon-omgeving	Onderzoek naar de haalbaarheid van wijkservicepunten	2010	p.m.
Welzijns-diensten	Welzijnsdiensten voor kwetsbare ouderen ter vergroting van de zelfredzaamheid	Evaluatie, samenstelling en uitvoering van een nieuw pakket welzijnsdiensten	2009 – 2010	157.210
Intergenera-tioneel werken	Doorbreken van sociaal isolement, vergroten van het begrip tussen jongeren en ouderen	Ontwikkeling en uitvoering van twee projecten	2011 - 2012	3.000
Vervoer	Het bevorderen van de participatie/ontmoetings-mogelijkheden van ouderen	Aandacht voor de doelgroep in de ontwikkeling van het CVV systeem	2009 – 2012	27.500
Ouderen-mishandelig	Herkennen van signalen van ouderenmishandeling	Door regionale samenwerking en met regionale expertise het ontwikkelen van een methodiek	2011 – 2012	--
Project een-zaamheid en depressie	Verbetering van de bekendheid van het lokale aanbod van ontmoeting, recreatie en beweging en het verbeteren van de signalering van eenzaamheid en depressie	I.s.m. de GGZ en de GGD het ontwikkelen van een structurele werkwijze	2009 – 2010.	3.000
Zorg	Stimuleren van het zorgaanbod aan zeer kwetsbare ouderen	--In het Wmo aanbiedersoverleg afstemmen van de zorgvraag op ontwikkelingen/plannen van de organisaties; -- Op basis van het beleid stimuleren van de ontwikkelingen; -- Uitbreiding en/of aanpassing van de algemene voorzieningen ter compensatie van de verschraving van de AWBZ	2009 - 2012	14.000

7.3 Evaluatie

Het ouderenbeleid zal jaarlijks worden geëvalueerd en zal een onderdeel zijn van het Wmo jaarverslag. De voortgang en de uitvoering zal in overleg met de Wmo adviesraad worden gevolgd.

Lijst van afkortingen:

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWP	Academische Werkplaats Public Health
B&W	Burgemeester en wethouders
CbO	Consultatiebureau voor Ouderen
CIZ	Centrum Indicatiestelling zorg
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
D&B	Duin- en Bollenstreek
GGD MH	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Midden Holland
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HV	Huishoudelijke Verzorging
ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
LL	Lokaal Loket
LUMC	Leids Universitair Medisch Centrum
MEE	geen afkorting, betekent Mee doen, mee helpen etc.
NPO	Nationaal Programma Ouderenzorg
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PV	Prestatieveld
RCG	Regionale Commissie Gezondheidszorg
SBO	Samenwerkingsorgaan Belangenbehartiging Ouderen
SGBO	onderzoeksinstituut van de VNG
SPGN	Stichting Platform Gehandicaptenbeleid Noordwijkerhout
SVB	Sociale Verzekeringsbank
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wcvp	Wet collectieve preventie volksgezondheid
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

Bijlagen

1. Wmo beleidsnota, samenvatting en prestatieveld 5
2. Samenvatting onderzoek Ouderenbeleid 2008
3. Brochure `Samen actief`